

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۳/۱۴

محمد انور اڅر

د افغانستان جمهوریت د سقوط عوامل

د پاکستان رول

(لسمه برخه)

جنرال مشرف او د بي نظير بوتو وژل

د بي نظير بوتو د وژلو په غبرگون كې خلكو په ټول پاکستان كې لوی لوی لاریونونه وكړل چې په سخت تاوتریخوالي واوښتل، د پولیسو دفترونه او دولتي ودانیو ته اوروڼه واچول شول، په سلگونو گادو، د اورگادو ډبر تمكايونو وسوزیدل، بانكونه هم وسوزول شول، لاری بندي شوي، د مسلم ليك قاید اعظم گوند چې د پروبز مشرف متحد ؤ او له بي نظير بوتو سره يې په ټاكنو كې سيالي كوله، د نوموړي گوند د ډبرو مشرانو پر كورونو ډزې وشوي او د هغوی د ټاكنو دفترونه هم وسوخول شول، په سلگونو ډالره زیانونه ورسیدل او په تاوتریخوالي كې ۵۰ تنه ووژل شول، یوازي د رېل گادي ترانسپورتي سیستم ته ۲۰۰ میلیونه ډالر زیان اوښتی ؤ.

د پاکستان د کورنیو چارو وزیر وویل چې بي نظير بوتو د (تي، تي، پي) د مشر بیت الله مسید له خوا وژل شوي ده، هغه وايي چې مور د دوی داسې خبرې ثبت كړي دي چې يو بل ته د هغي د وژلو مباركي وايي. (آزادی راديو: ۱۳۸۶/۱۰/۸ ل.)

د پاڼو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاری ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دليكني د ليكنيزې بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرو مخكې په خير و لولئ

د بي نظير بوټو د وژلو په تور پاکستانيو پوليسو څو کسان ونيول، «د پوليسو په خبره نيول شويو تورنو کسانو ويلي چې د پخواني لومړي وزير بي نظير بوټو د وژني پلان د پاکستاني طالبانو پخواني مشر بيت الله مسيد جوړ کړی ؤ.» (بي، بي، سي: ۳۰ وري ۱۳۹۶ - ۲۱ سپتمبر ۲۰۱۷)

لکه څرنگ چې (تي، تي، پي) پر بي نظير بوټو د کراچي په بريد کې خپل لاس لرل رد کړي وو، «د راولپنډۍ په بريد کې هم بيت الله مسيد د بي نظير په وژلو کې لاس لرل رد کړل.» (بي، بي، سي؛ آزادي راډيو او نور) مولوي عمر چې ځان په پاکستان کې د طالبانو تحريک وياند بولي، وويل چې بيت الله مسيد د بي نظير په وژلو کې لاس نه لري، پاکستان حکومت په هغه باندې بي ځايه تورونه لگوي، مولوي عمر زياتوي چې بي نظيره د پاکستان استخباراتو (آي، ايس، آي) وژلي ده. (آزادي راډيو: ۱۰/۶/۱۳۸۶ ل. ل.) د پاکستان حکومتي چارواکو په لومړيو کې د بي نظير بوټو د وژل کيدو په اړه بهرنيو څېړنو ته اجازه نه ورکوله. (آزادي راډيو: ۱۰/۹/۱۳۸۶ ل. ل.)

کله چې جنرال مشرف د بي نظيري په وژلو کې په لاس لرلو تورن شو نو مشرف وويل چې بي نظير بوټو د خپل مرگ مسؤليت په خپله غاړه لري، ځکه چې هغې احتياط نه کاوه. (آزادي راډيو: ۱۰/۶/۱۳۸۶ ل. ل.) د دې لپاره چې جنرال مشرف له کړي جنايت څخه د خلکو او نړيوالو مخ بلې خوا واپروي، د بي نظيري د قتل يو احمقانه او بي منطقه تور يې د بي نظيري او د هغې د ورور مرتضی بوټو د وژلو تور د بي نظير پر ميره آصف زرداري باندې پورې کړ، مشرف پر خواله رسنيو په يوه خپرې کړي وډيو کې وويل: «زما پوهاوی دا دی چې د بوټو د کورنۍ بربادي، د بي نظير بوټو او مرتضی بوټو د وژني مسؤليت د يو کس په غاړه دی، آصف زرداري دواړه ووژل.»

په وډيو کې مشرف يو بل هوايي ډز هم وکړ چې د هغه پر حماقت باندې د ده خپل دروغ شهادت وايي، مشرف نه يوازې د بي نظير بوټو پر وژلو د هغې ميره تورن کړ بلکې حامد کرزی او د افغانستان لوړپوړي چارواکي يې له دې امله چې کرزی له بيت الله مسيد سره اړيکي لري، د بي نظيري پر وژلو تورن کړل. خو د پاکستان د پخواني صدراعظمي بي نظير بوټو زوی بلاول بوټو زرداري او لونه يې، بختوره او آصفه بوټو وايي، د دوی د مور د وژني اصلي مسؤل پخوانی پوځي ولسمشر پروېز مشرف دی.

د ده په خبره، پروېز مشرف له حالاتو د گټې اخيستلو لپاره بي نظير بوټو ووژله. د پاکستان پخوانی لومړی وزير د لسم تلين په درشل کې بلاول بوټو زرداري له بي، بي، سي سره په ځانگړي مرکه کې د خپلې مور د وژني دوسيه کې د بنکېلو کسانو په هکله تفصيلي خبرې وکړې. دی وايي هغه زلمی د خپلې مور وژونکی نه بولي چې د ۲۰۰۷ ز، کال د ډيسمبر پر ۲۷مه يې ماښام په راولپنډۍ کې پر بي نظير بوټو بريد وکړ او ويې وژله.

«مشرف له حالاتو په گټه اخيستلو سره زما مور ووژله، هغه ترهگر به ډز کړی وي، خو مشرف قصداً زما د مور امنيت نه ؤ نيولی چې په دې سره يې له ډگر وباسي.» نوموړی وايي، پروېز مشرف د بريد په ورځ د بي نظير بوټو امنيت ونه نيو: «د بريد په ورځ امنيتي تدابير هم ترې لري کړای شول.»

پروېز مشرف د بلاول بوټو پلار آصف علي زرداري د بي نظير بوټو په وژنه تورنوي او ځيني خلک هم په دې باور دي، خو بلاول بوټو وايي، په دا ډول فکر سره مظلوم له ظالم سره يو شان کول دي. «زما د مور د وژني په مسئله کې حقيقت پټول کېږي او د رسنيو له لارې يو ځانگړی اغېز پيدا کېږي او دا کار د مشرف د ژغورلو لپاره دی»

د بلاول بوټو په خبره: حقيقت دا دی چې مشرف زما مور وژلي ده. کله چې وپوښتل شو له مشرف سره د بي نظير بوټو په وژلو کې چا مرسته وکړه؟ نو ويې ويل: سم نه پوهېږي چې په دې وژنه کې هغه ته چا لاس ورکړ.

«مشرف زه په شخصي ډول د دې وژني مسؤل بولم، زما سره دا مالومات نه شته چې هغه د دې کار لپاره په تېلفون لارښوونه وکړه، يا يې په کومه پټه ناسته کې، د پټ کوډ له لارې دا پيغام ولېږه چې د هغې د وژلو تياری وشي ځکه پر خلکو يا ادارو هم تور نشم لگولی.»

د ۲۰۱۷ ز، کال، د تېر اگست مياشتې په وروستيو کې د راولپنډۍ د ترهگرۍ ضد يوې محکمې د آغلي بوټو د وژني قضيه کې پنځه نيول شوي تورن کسان خوشي کړل، دوه تنو پوليس چارواکو ته يې سزا واوروله او د دغه هېواد پخوانی ديکتاتور پرويز مشرف يې فراري وباله، محکمې په خپله پرېکړه کې د بناغلي مشرف د شتمنی کنکولو امر هم وکړ.

محکمې دوه پوليس افسران، سعود عزيز او خرم شهزاد، دواړه په اوولس - اوولس کاله بند محکوم کړل، پر خرم شهزاد چې د بي نظير بوټو وژل کېدو پر مهال د راولپنډۍ د پوليسو مشر ؤ، تور دی چې له پېښې سملاسي وروسته د پېښې ځای پرېمخلو امر کړی ؤ او ثبوتونه يې له منځه وړي وو. (بي، بي، سي: ۳۰ وري ۱۳۹۶ - ۲۱ سپتمبر ۲۰۱۷)

د بي نظير بوتو د وژني دوسيه كي د تورنو كسانو د بري كولو له امله پر محكمه هم ډېرې نيوكي كېږي. بلاول بوتو هم ورته نظر لري: «محكمي د دې وژني په تړاو د ملگرو ملتونو پلټني له پام وغورځولي، محكمي د حكومت پلټني هم له پامه وغورځولي، دوى تليفوني غږونه له پام وغورځول، له (دې اېن اې) تر لاسه شوي شهادتونه يې هم له پامه وغورځول ځكه زه وايم چې دې پرېكړې پر انصاف ملنډې وهل شوي دي.»

بلاول بوتو وايي، په دې اند ؤ چې د مشرف د ژغورلو لپاره ځيني تورن كسان قرباني كېږي چې خپله يې محكمي ته اعتراف هم كړى ؤ خو داسي ونه شول. **(بي، بي، سي: ۶ مرغومي ۱۳۹۶ - ۲۷ ډيسمبر ۲۰۱۷)**

پوهېږو چې د نړۍ په ډېرو وروسته پاتې هېوادونو كي د عدالت پلي كول مشكل كار دى، په تېر بيا د پاكستان په څېر په (شهر ناپرسان) هېواد كي، په دا ډول هېوادونو كي ډېر جنايتكاران آزاد او بي غمه گرځي چې ښه بېلگه يې د جنرال مشرف په څېر يو ترهگر جنرال دى چې بي نظيره يې په ډېرې بي ننگۍ سره ووژله او قاتل يې د عربو په دوبي كي گرځي. جنرال مشرف د بي نظير بوتو د وژلو پر مهال د پاكستان واكمن ؤ، ده او انډيوالانو يې نه غوښتل چې نوموړي واك ته ورسېږي، بي نظير او د هغې كورنۍ په پاكستان كي د پوځي كودتاچيانو مخالفه وه چې جنرال مشرف هم د كودتاچي مشرانو له ډلې ؤ، «بي نظيره ځكه ووژل شوه، چې غوښتل يې له بلوڅو سره اړيكي ښي او حقونه يې وركړل شي، همدارنگه څو ځله يې له نواب بوگټي سره د ځينو مساييلو په هكله ليدني او خبرې كړي وي، همدارنگه د پخواني ولسمشر حامد كرزي سره يې هم د ډيورنډ كرښي په اړه روښانه او څرگندي خبرې كړي وي، ځكه خو د پاكستان له سياست څخه په مرگ لري كړاى شوه چې دا لړۍ لا دوام لري.» **(<https://larawbar.net>)**

جنرال مشرف په لوى لاس بي نظيره په ناځوانۍ سره ووژله او د هغې پر وژلو يې له كرښي كوز طالبان تورن كړل خو (تي، تي، پي) تر پايه دا ډول لوى مسؤليت ونه مانه په داسي حال كي چې بي نظير بوتو په ۱۹۹۵ز، كال كي د خپلي صدراعظمۍ پر مهال له طالبانو سره د مرستو له امله د طالبانو د مور په نوم مشهوره شوي وه، پاكستانيو چارواكو دا ادعا چې گواكي ځانمرگي د پښتنو له سيمي راغلى ؤ، كه چېرې ځانمرگي د پښتنو له سيمي استول شوى هم وي نو دا به د طالبانو په نوم د (آي، اېس، آي) كس وي، نه د طالبانو.

د بي نظيري د وژلو شواهد د لمر په څېر روښانه دي چې په لاندې توگه به اشاره ورته وكړو:

- د پاكستان حكومت له خوا د لويې لاري د څراغونو مړه كول چې له هغې لاري څخه د بي نظير بوتو كاروان د شپې له خوا د تېرېدلو په حال كي ؤ.
 - د كراچي بريدونو په اړه، د جنرال ضياء زوى څرگندونې داسي مانا لري چې د ده پلار د بوتو د ډلې له خوا وژل شوى دى نو په كراچي كي د بي نظير بوتو د وژني هڅه ده كړي ده.
 - د پاكستان د حكومت له خوا د بي نظيري د غونډې پر ځاى كي د امنيت نه نيول او د هغه ځاى د دروازي د كپليو ځنډول چې ترڅو دقيقو پوري بي نظير بهر ولاړه وه او د غونډې په ځاى كي د امبولانس او نورو اړينو احتياطي وسايلو نه شتون.
 - د پوليسو له خوا په بېره سره د چاودنې د ځاى پاكول، تر څو د چاودنې او دزو نښې نښانې له منځه ولاړي شي.
 - بهرنيو څېړونكو ته د څېړنو اجازه نه وركول.
 - د جنرال مشرف له خوا د بي نظيري د وژلو تور د هغې پر ميره، ولسمشر كرزي او (تي، تي، پي) باندي چې دغو ټولو ته مشرف د خپلو دښمنانو په سترگه گوري.
 - تر ټولو مهمه دا چې د (آي، اېس، آي) رييس جنرال نديم تاج هغه څرگندونې چې بي نظير بوتو ته يې پر هغې د بريد مالومات وركړي وو چې له هغو مالوماتو سرې پوهيدلى شي چې پر بي نظيره باندي بريد پخپله (آي، اېس، آي) تنظيم كړى او له هر څه خبر دى، هغه دوه مخى رول يې لوباوه چې (هم يې د كور خلك خبروي او هم غل خبروي).
- دا ډول دلايل په څرگنده په گوته كوي چې بي نظير بوتو د مشرف له خوا وژل شوي ده او نور ډېر لايېل او شواهد چې مور لاسرسى نه ورته لرو د بي نظير بوتو په وژلو كي د جنرال مشرف د لاس لرلو په ثبوتولو كي مرسته كولى شي.

**يو هغه سړى احمق لړلى بويه
چې له ښځو سره پاڅي په جنگونه
(خوشال بابا)**

(جنرال مشرف)

بي نظير بوتو وړاندې له هغې چې ووژل شي خپل مرگ يې ليدلی ؤ او هر ډول خطر يې د خپلو خلکو لپاره منلی او د خپلو وگړو لپاره يې خپل ژوند قربان کړ، هغې د خپلو خاطر و په کتاب کې له خپل مرگ څخه لږ وړاندې ليکلي دي: «زه له خپل برخليک او هغه څه چې په راتلونکي کې به راپېښيږي هرکلی کوم.» (بي نظير بوتو دختر شرق ۳۱ مخ)

«دا منم چې و به نيول شم، منم چې د [بنينو] اکينو په څېر (چې د مانيل په هوايي ډگر کې د ۱۹۸۳ ز، کال په اگست کې ترور شو) ووژل شم، کېدای شي وروسته له هغې چې په هوايي ډگر کې کوزه شم ډزې راباندې وشي... دا خطر د پاکستان د ټولو زمانو لپاره په خپل سر اخلم.»
او د کتاب په پای کې وايي چې ايمان په لوی څښتن، خپل ژوند د خپلو خلکو په لاس کې ورکوم. (هماغه کتاب. ۵۵۶-۵۵۵ مخونه)

او دا هم ويل کېږي چې بي نظير بوتو پاکستان ته له تگ مخکې د امريکا په کولوراډو کې د يوه هوايي سفر پر مهال چې هغه مهال د امريکا سفير زلمی خليلزاد او مېرمن يې هم ورسره په الوتکه کې ملگري وو، د تازه کولچو له خوړولو انکار کړی ؤ، بي نظير د الوتکې خدمې ته ويلي وو، غواړي وزن کم کړي او له همدې کبله کولچې او نور غوړ څېزونه نه خوري، خو شېبه وروسته يې د الوتکې خدمتگاري ته وويل: «رايي وړه، له دې سره هسي هم څه نه کېږي، ځکه زه به له هغې هم څو مياشتې وروسته مرم.» (ريحان فضل ليکنه: بي بي سي هندي ډيلي)

نېټه: ۱۴۰۱/۱۲/۲۲

نور بيا

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ